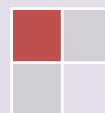

2017

*Збірник наукових статей
за матеріалами III Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»
13 – 14 квітня 2017 р.**

**ЧАСТИНА 2
Секції 3, 4, 5**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Національна металургійна академія України

Українська інженерно-педагогічна академія

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(Навчально-науковий інститут інформаційних та соціальних технологій)

Тернопільський національний економічний університет

Збірник наукових статей

*за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної
конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

13-14 квітня 2017 р.

м. Дніпро

Лист МОН України від 06.03.2017 №1/9-125

УДК 330.111.66:316.422

*Гайдаєнко О.М., к.е.н., доцент
доцент кафедри економічного аналізу
Одеський національний економічний університет
olga1483@ya.ru*

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ЗА КРИТЕРІЄМ МІНІМІЗАЦІЇ РІВНЯ ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ

Процес функціонування будь-якого підприємства залежить від правильного та ефективного управління капіталом підприємства. Важливою складовою цього процесу вважається оптимізація структури капіталу, яка може дозволити підприємству сповна реалізувати свої виробничі можливості. Раціональна структура капіталу є базовим чинником і джерелом ефективності не тільки фінансової, але й операційної та інвестиційної діяльності [1, с. 101].

Велика частка позикового капіталу, особливо в несприятливих умовах, погіршує фінансову стійкість підприємства, його платоспроможність, підвищує фінансові ризики. Тому, під політикою фінансування активів за критерієм мінімізації ризику розуміють певну сукупність управлінських рішень і дій щодо вибору джерел коштів, які використовуються для формування активів й дотримання оптимального співвідношення між ними. При цьому використовують три принципових підходи до управління активами підприємства: консервативний, помірний та агресивний.

Для цього усі активи поділяють на три групи – необоротні активи, постійна частина оборотних активів і змінна частина оборотних активів. Формування активів здійснюється за рахунок таких джерел, як власний капітал, довгостроковий позиковий капітал, короткострокові кредити й кредиторська заборгованість.

Дізнаємося якої моделі дотримується ПАТ «Чумак» [2]. Для цього необхідно визначити постійну частину оборотних активів. Це можна зробити з той точки зору, що постійна частина оборотних активів – це мінімум оборотних активів, необхідний підприємству для здійснення поточної операційної

діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Знаходження постійної частини оборотних активів на ПАТ «Чумак»

Рік/Місяць	1	2	3	4	5	6
01	02	03	04	05	06	07
2013	193363	189820	162000	181553	185967,5	169266
2014	179805	190850	191000	210236	215145	225111
2015	223428	223278	224128	223753	224212	224103
7	8	9	10	11	12	Постійна частина оборотних активів
08	09	10	11	12	13	14
182222	186945	192111	187488	183000	178572	162000
258000	236478	221000	239655	242100	248493	179805
200777	224580	224940	223940	224828	223728	200777

Фактична структура капіталу має такий вигляд (табл. 2):

Таблиця 2

Фактична структура капіталу на ПАТ «Чумак»

Показники	Роки		
	2013	2014	2015
01	02	03	04
Загальна сума активів, тис.грн.	1387994	1505845	1532193
Необоротні активи, тис. грн	1209422	1257352	1308465
Постійна частина оборотних активів, тис. грн.	162000	179805	200777
ВК+Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	1130952	1123176	1228843
Короткостроковий капітал, тис. грн.	257042	382669	303350
Питома вага короткострокового капіталу, %	18,52	25,41	19,80

З таблиці 2 видно, що питома вага короткострокового капіталу у 2013-2015 рр. становила 18,5%, 25,4% та 19,8% відповідно. Отже на власний капітал та довгострокові зобов'язання приходилося 71,5%, 74,6% та 80,2% відповідно.

У таблицях 3 - 5 представимо як виглядатиме структура капіталу ПАТ «Одесагаз» при використанні консервативної, помірної та агресивної політики використання капіталу.

Таблиця 3

Консервативна політика фінансування активів на ПАТ «Чумак»

Фактори	Роки		
	2013	2014	2015
01	02	03	04
Загальна сума активів, тис.грн.	1387994	1505845	1532193
Необоротні активи, тис. грн	1209422	1257352	1308465
Постійна частина оборотних активів, тис. грн.	162000	179805	200777
Половина змінної частини оборотних активів	8286	34344	11475,5
ВК+Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	1379708	1471501	1520718
Короткостроковий капітал, тис. грн.	8286	34344	11475,5
Питома вага короткострокового капіталу, %	0,60	2,28	0,75

Таблиця 4

Помірна політика фінансування активів на ПАТ «Чумак»

Фактори	Роки		
	2013	2014	2015
01	02	03	04
Загальна сума активів, тис.грн.	1387994	1505845	1532193
Необоротні активи, тис. грн	1209422	1257352	1308465
Постійна частина оборотних активів, тис. грн.	162000	179805	200777
ВК+Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	1371422	1437157	1509242
Короткостроковий капітал, тис. грн.	16572	68688	22951
Питома вага короткострокового капіталу, %	1,19	4,56	1,50

Таким чином, не зважаючи на те, що підприємство не залучає кредити банків, фактична структура капіталу підприємства найближче схожа на структуру капіталу при використанні агресивної політики. На ПАТ «Чумак» 40% у структурі капіталу займає залучений капітал у виді відстрочених податкових зобов'язань, кредиторської заборгованості, інших довгострокових та короткострокових зобов'язань. Короткостроковий капітал формує не лише усі оборотні активи, а і частину необоротних (6,5%, 10,7% та 6,1% у 2013, 2014 та 2015 роках відповідно. Тому підприємство дотримується саме агресивної політики фінансування активів.

Агресивна політика фінансування активів на ПАТ «Чумак»

Фактори	Роки		
	2013	2014	2015
01	02	03	04
Загальна сума активів, тис.грн.	1387994	1505845	1532193
Необоротні активи, тис. грн	1209422	1257352	1308465
ВК+Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	1209422	1257352	1308465
Короткостроковий капітал, тис. грн.	178572	248493	223728
Питома вага короткострокового капіталу, %	12,87	16,50	14,60

Цей підхід є найризикованішим з позицій ліквідності через те, що, за несприятливих умов, підприємство може постати перед необхідністю продажу частини своїх основних засобів для покриття поточної кредиторської заборгованості. Іншими словами ця модель є проблематичною з позиції забезпечення платоспроможності й фінансової стійкості промислового підприємства, оскільки існує чимала загроза настання кризи платоспроможності [3]. В сучасній економічній ситуації країни, з точки зору мінімізації ризику підприємству рекомендується перейти на консервативну політику використання капіталу.

Для підвищення фінансової стійкості підприємству необхідно:

- вчасно погашати кредиторську заборгованість;
- термін погашення дебіторської заборгованості повинен бути меншим за термін погашення кредиторської заборгованості;
- слідкувати за тим, щоб період обороту запасів був менше, ніж період обороту кредиторської заборгованості, так з'являться вільні грошові кошти. Збільшити оборотність можна шляхом збільшення чистого доходу та оптимізації запасів. Перше можна зробити за допомогою підвищення ефективності виробничого процесу, задіяти всі фактори, як внутрішні, так і зовнішні, що сприяють збільшенню обсягу виробництва та реалізації. При цьому суворо слідкувати за виконанням всіх договірних зобов'язань, умовами поставок и оплати продукції ;

- збільшити обсяг виробництва можна за рахунок ефективного використання трудових, матеріальних ресурсів і основних засобів виробництва, а саме ефективно використовувати робочий час, не допускати внутрішньо-змінних втрат і цілоденних простоїв, збільшити питому вагу активної частини основних засобів і їх фондівіддачу, підвищувати годинну продуктивність праці, зменшувати матеріаломісткість, збільшувати коефіцієнт асортиментності та ритмічності тощо. Оптимізувати запаси можливо за рахунок дотримання збалансованої системи управління запасами для виробництва, їхнього нормування, пошуку більш вигідних постачальників;

- зменшити суму необоротних активів: основні засоби, які не використовуються, продати або, наприклад, віддати в оренду.

Все це дозволить прискорювати оборотність оборотного капіталу за рахунок підвищення виручки від реалізації та оптимізації залишків оборотного капіталу; збільшувати частку власного капіталу у загальній структурі джерел фінансування підприємства за рахунок збільшення прибутку і тим самим збільшувати відсоток розподілення власного капіталу в оборотні активи; не допускати зростання понаднормативних залишків запасів на складі.

Дані заходи допоможуть підприємству наростити джерела фінансування і дотримуватися фінансової стійкості.

Список використаної літератури

1. Гайдаєнко О. Формування оптимальної структури капіталу підприємства / О. Гайдаєнко, М. Славінська. // Облік. Економіка. Менеджмент: наукові нотатки Міжнародний збірник наукових праць.. – 2016. – №1. – С. 100–107

2. Річна фінансова звітність [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://smida.gov.ua/db/emitent/report/year/xml/show/64680>

3. Басова О. О. Оптимізація структури капіталу: основні напрямки та моделі [Електронний ресурс] / О. О. Басова, А. І. Левченко. – 2013. – Режим доступу до ресурсу:
http://www.rusnauka.com/37_NH_2015/Economics/3_201047.doc.htm